

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/38475,Obchody-73-rocznicy-wyzwolenia-obozu-Auschwitz-i-obchody-Miedzynarodowego-Dnia-P.html>
26.04.2024, 03:24

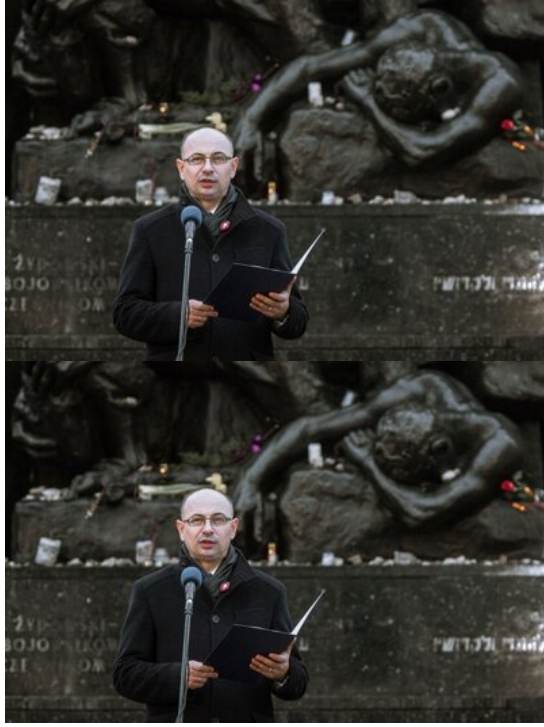
Obchody 73. rocznicy wyzwolenia obozu Auschwitz i obchody Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu - 27 i 29 stycznia 2018

W sobotę, 27 stycznia, na terenie byłego niemieckiego obozu Auschwitz odbyły się uroczystości pod honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy - z udziałem m.in. wiceprezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr. Mateusza Szpytmy. W poniedziałek, 29 stycznia, uroczystość ku czci ofiar Zagłady odbyła się pod pomnikiem Bohaterów Getta w Warszawie.

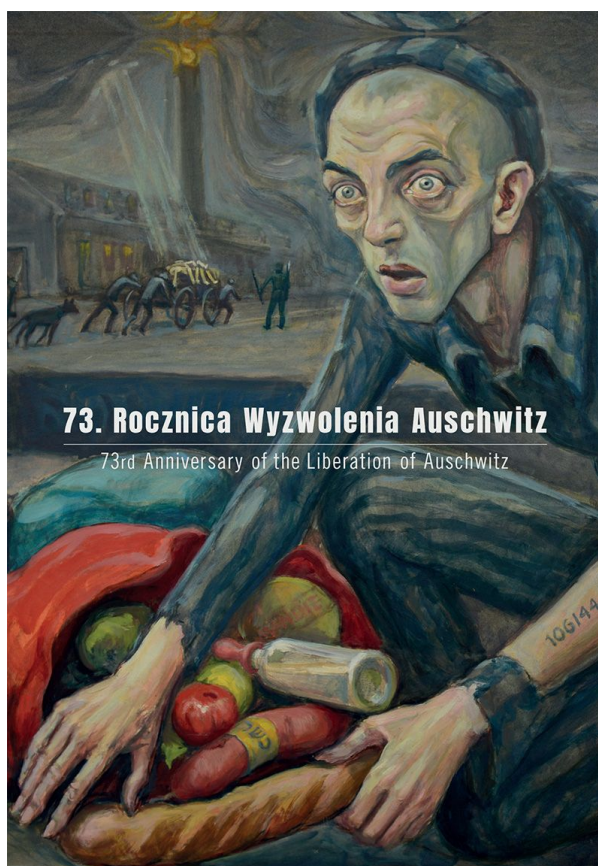

27 stycznia 1945 roku, prawdopodobnie około 15:00, sowieccy żołnierze z 60. Armii Pierwszego Frontu Ukraińskiego przekroczyli bramy obozu Auschwitz I oraz obozu Auschwitz II - Birkenau. Także żołnierze aliantów, wyzwalający spod niemieckiego panowania zachodnią Europę, odkrywali, co kryło się za niemieckim określeniem „ostateczne rozwiązanie”. W każdym miejscu zetknięcie się z cieniami ludzi, stosami trupów i doskonale zorganizowanymi „fabrykami śmierci” musiało wywoływać te same reakcje. Ale to Auschwitz stał się największym symbolem tragedii Holokaustu, a data jego wyzwolenia jest obchodzona jako Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu.

Zagłada ludności żydowskiej była zaplanowanym i konsekwentnie przeprowadzanym przez III Rzeszę Niemiecką procesem masowego wymordowania Żydów na wszystkich opanowanych terenach Europy, choć zdecydowana większość ofiar pochodziła z

okupowanej Polski i Europy Wschodniej. Równolegle do niej przeprowadzona została akcja ludobójstwa ludności romskiej (Porajmos).

W pierwszej kolejności przygotowywano zagładę Żydów z Generalnego Gubernatorstwa – zaplanowano ją szczegółowo i nazwano Akcją Reinhardt (Einsatz Reinhardt). W Bełżcu, Sobiborze i Treblince zamordowano (głównie w komorach gazowych) co najmniej milion Żydów.

Obóz Auschwitz mieścił się na ziemiach, które w 1939 roku zostały wcielone do Rzeszy. Jego lokalizacja nie została wybrana przypadkowo. Niemcy uznali, że położenie Oświęcimia doskonale pasuje do ich zbrodniczego planu, ze względu na bliskość Generalnego Gubernatorstwa, ale też stosunkowo dobre połączenie kolejowe z Niemcami, Austrią i południową Europą. Na dodatek w miejscu przedwojennych koszar mieścił się tu obóz jeniecki dla polskich żołnierzy, który łatwo było przekształcić w obóz koncentracyjny. Początkowo byli w nim osadzani Polacy, lecz ostatecznie stał się miejscem zagłady przede wszystkim Żydów. Formalny rozkaz w sprawie utworzenia obozu wydał Heinrich Himmler w kwietniu 1940 r. Przez blisko pięć lat istnienia stale go rozbudowywano, a oprócz głównego obozu istniały liczne podobozy. Pierwszym komendantem KL Auschwitz był Rudolf Höss, jego następcą – Arthur Liebehenschel. Ostatni machiną śmierci kierował Richard Baer, który jako jedyny uniknął odpowiedzialności za zbrodnie.

Do dziś historycy spierają się o łączną liczbę ofiar Zagłady, a także samego obozu w Auschwitz. Szacunki badaczy najczęściej mówią o pięciu do sześciu milionach ofiar Holokaustu. Jeśli chodzi o Auschwitz, to większość podaje liczbę ok. miliona ofiar.

W 1947 roku na mocy specjalnej ustawy powołane zostało Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu.

Jarosław Tęśiorowski (IPN)

***

W sobotę, 27 stycznia, na terenie byłego niemieckiego obozu Auschwitz odbyły się uroczystości pod honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy - z udziałem m.in. wiceprezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr. Mateusza Szpytmy. W 2018 roku minie 75 lat od uruchomienia przez Niemców w obozie czterech ogromnych komór gazowych wraz z krematoriami. Dlatego też wizualnym symbolem 73. rocznicy wyzwolenia Auschwitz jest praca byłego więźnia Sonderkommando Davida Olère, który w swoich powojennych obrazach i rysunkach przedstawił tragedię ludzi mordowanych w komorach gazowych.

W ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu Fundacja Shalom zorganizowała akcję „Światło Pamięci” – jej celem było uczczenie ofiar niemieckiego

ludobójstwa poprzez zapalenie 27 stycznia o godz. 18.00 świec w oknach domów. Tego dnia ulicami Warszawy – w rejonie dawnego getta żydowskiego – kursował pusty zabytkowy tramwaj z gwiazdą Dawida.

29 stycznia o godz. 15.00 rozpoczęła się uroczystość ku czci ofiar Zagłady pod pomnikiem Bohaterów Getta w Warszawie. Wzięli w niej udział przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, ambasad, organizacji społecznych i wyznaniowych oraz mieszkańcy Warszawy. Reprezentujący Instytut Pamięci Narodowej wiceprezes IPN dr Mateusz Szpytma odczytał list od Prezesa IPN. Przedstawiciele różnych wyznań odmówili modlitwę ekumeniczną za pomordowanych, pod pomnikiem złożono wieńce i kwiaty.

Fundacja Shalom, współorganizator uroczystości, zaprosiła także do Teatru Żydowskiego im. Estery Rachel i Idy Kamińskich – Centrum Kultury Jidysz, gdzie tego samego dnia, o godz. 18.00 i 20.00, zaplanowano spektakl „Ginczanka. Chodźmy stąd” w reżyserii Krzysztofa Popiołka.

POLECAMY:

- [Teka edukacyjna IPN „Auschwitz – pamięć dla przyszłości”](#)
- [„Biuletyn IPN” 1-2/2018](#)